

KORRUPTSIYAGA QARSHI KURASH BO'YICHA HUQUQIY CHORA- TADBIRLAR

To'rayev Amirbek Faxriddin o'g'li

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti

Xalqaro huquq fakulteti 1-bosqich talabasi

Tel: +998 (88) 144 81 11

E-pochta amirbektorayev65@gmail.com

Annotatsiya ;Ushbu maqola korruptsiyaga qarshi kurash bo'yicha huquqiy chora tadbirlarning dolzarbligi, qonunchilikdagi yangiliklar va xalqaro tajribaning O'zbekistonda qo'llanishi masalalariga bag'ishlangan. Korruptsiya ijtimoiy iqtisodiy rivojlanishga to'sqinlik qiluvchi omil sifatida ko'riladi. Maqolada O'zbekiston qonunchiligi va xalqaro tajribalar asosida samarali kurash usullari va takliflar ishlab chiqilgan.

Tayanch so'zlar: korruptsiya, huquqiy choralar, xalqaro tajriba, O'zbekiston, qonunchilik, shaffoflik.

LEGAL ACTIONS AND MEASURES AGAINST CORRUPTION

Abstract. This article is dedicated to the relevance of legal measures in the fight against corruption, innovations in legislation, and the application of international experience in Uzbekistan. Corruption is considered a factor that hinders socio-economic development. Based on the legislation of Uzbekistan and international practices, the article proposes effective methods and recommendations for combating corruption.

Keywords. Corruption, legal measures, international experience, Uzbekistan, legislation, transparency.

"ПРАВОВЫЕ МЕРЫ БОРЬБЫ С КОРРУПЦИЕЙ"

Аннотация: Эта статья посвящена актуальности правовых мер борьбы с коррупцией, нововведениям в законодательстве и применению международного опыта в Узбекистане. Коррупция рассматривается как фактор, препятствующий социально-экономическому развитию. В статье разработаны эффективные методы борьбы и предложения на основе законодательства Узбекистана и международного опыта.

Тайные слова: *коррупция, правовые меры, международный опыт, Узбекистан, законодательство, прозрачность.*

Kirish. Korruptsiya zamonaviy jamiyatning eng xavfli illatlaridan biri bo'lib, uning salbiy ta'siri davlat boshqaruvi, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy adolatga zarar yetkazadi. Transparency International tashkilotining 2023-yilgi Korruptsiya Persepsiyasi Indeksida O'zbekiston o'rtacha darajadagi davlatlar qatoriga kiritilgan. O'zbekiston hukumati so'nggi yillarda korruptsiyaga qarshi kurash bo'yicha qator huquqiy va institutsional o'zgarishlarni amalga oshirdi. Ushbu maqola ushbu jarayonlarning tahlili va takliflarga bag'ishlanadi.

Asosiy qism 1. Korruptsiyaning asosiy sabablari va oqibatlari Sabablari Korruptsiya turli omillar natijasida yuzaga keladi. Asosiy sabablarga quyidagilar kiradi: 1. Davlat boshqaruvi tizimlarining shaffof emasligi. 2. Qonunchilikdagi huquqiy bo'shliqlar. 3. Fuqarolarning huquqiy madaniyati va savodxonligining pastligi.

Oqibatlari Korruptsiyaning asosiy oqibatlari quyidagilardir: - Iqtisodiy rivojlanishga salbiy ta'sir: Investitsiyalarni kamaytiradi va iqtisodiy o'sishni sekinlashtiradi. - Fuqarolarning davlatga ishonchini yo'qotishi: Ijtimoiy adolat va tenglik tamoyillariga putur yetadi. - Global raqobatda pasayish: Davlatning xalqaro maydondagi nufuzi zaiflashadi. 2. O'zbekistonda korruptsiyaga qarshi qonunchilik va islohotlar O'zbekiston Respublikasi 2017-yilda qabul qilingan 'Korruptsiyaga qarshi kurash to'g'risida'gi qonun asosida bir qator muhim o'zgarishlarni amalga oshirdi.

Amalga oshirilgan chora-tadbirlar: - 2021-yilda Korruptsiyaga qarshi kurash agentligi tashkil etildi. - Davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali xizmat ko'rsatish tizimlarida shaffoflik ta'minlandi. - 'Elektron hukumat' tizimi orqali davlat xizmatlari fuqarolarga qulay va tezkor xizmat ko'rsatmoqda. 3. Xalqaro tajriba va O'zbekiston uchun saboqlar Dunyo davlatlari korruptsiyaga qarshi kurashda turli strategiyalardan foydalanmoqda:

Singapur modeli: - Mansabdor shaxslar uchun qat'iy qonunlar va jazolar belgilangan. - Korruptsiyani oldini olishda raqamli texnologiyalar keng joriy etilgan.

Skandinaviya davlatlari: - Davlat boshqaruvida shaffoflikni ta'minlash orqali korruptsiyaning oldi olinmoqda. - Jamoatchilik va ommaviy axborot vositalari faol ishtirok etmoqda. 4. Innovatsiyalar va raqamli texnologiyalar roli Texnologiyalar korruptsiyaga qarshi samarali kurash vositasi bo'lib xizmat qilmoqda: - Blockchain texnologiyasi davlat xarajatlarini kuzatishda shaffoflikni ta'minlaydi. - Elektron ovoz berish tizimlari saylov jarayonlarining haqqoniyligini ta'minlaydi.

Xulosa va takliflar 1. O'zbekiston takomillashtirish. qonunchiligini xalqaro standartlarga moslashtirish va 2. Korruptsiyaning oldini olish uchun davlat xizmatlarida raqamli texnologiyalarni kengaytirish. 3. Jamoatchilik nazoratini kuchaytirish va fuqarolarni korruptsiyaga qarshi kurashda faollashtirish. 4. Fuqarolar huquqiy ongini oshirish uchun ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va joriy qilish. 5. Xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni mustahkamlash.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Korruptsiyaga qarshi kurash to'g'risida"gi qonuni (2017).
2. O'zbekiston Respublikasi "Davlat xizmati to'g'risida"gi qonuni (2021).
3. Transparency International. Corruption Perceptions Index.
4. UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) korruptsiyaga qarshi xalqaro tadqiqotlari.
5. Singapur korruptsiyaga qarshi strategiyasi bo'yicha hisobot.
6. Skandinaviya davlatlari boshqaruv tizimi va shaffoflik bo'yicha tadqiqotlar.